

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 30 lipca 2019 r.

Sąd Okręgowy w Poznaniu w IV Wydziale Karnym – Odwoławczym

w składzie:

Przewodniczący: sędzia Piotr Gerke

Protokolant : prot. sąd. Marta Wujek

przy udziale Prokuratora Prok. Rej. Poznań-Stare Miasto w Poznaniu Agnieszki Makowskiej-Witos

po rozpoznaniu w dniu 30 lipca 2019 r.

sprawy **R. W.**,

oskarżonego z art. 157§2 k.k., art. 160§1 k.k. i art. 288§1 k.k. w zw. z art. 11§2 k.k.,

na skutek apelacji wniesionej przez obrońcę oskarżonego

od wyroku Sądu Rejonowego Poznań-Stare Miasto w Poznaniu z dnia 7 marca 2019 r., sygn. akt VIII K 847/17,

I. utrzymuje w mocy zaskarżony wyrok,

II. zasądza od Skarbu Państwa na rzecz adw. B. W. kwotę 516,60 zł brutto tytułem zwrotu kosztów pomocy prawnej udzielonej z urzędu w postępowaniu odwoławczym,

III. zwalnia oskarżonego od obowiązku zapłaty na rzecz Skarbu Państwa kosztów sądowych za postępowanie odwoławcze.

Piotr Gerke

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 7 marca 2019 r., sygn. akt VIII K 847/17, Sąd Rejonowy Poznań-Stare Miasto w Poznaniu:

1. uznał oskarżonego **R. W.** za winnego tego, że w dniu 4 sierpnia 2017 roku w P. przy ul. (...) poprzez zrzucenie z pierwszego piętra kamienicy telewizora kineskopowego marki P. (...) cali, dokonał uszkodzenia ciała T. G., powodując u pokrzywdzonego obrażenia ciała w postaci stłuczenia lewego przedramienia z linijnymi powierzchownymi ranami od strony dłoniowej, co stanowi naruszenie czynności narządów ciała na czas nie dłuższy aniżeli dni 7 i swoim działaniem naraził wskazanego pokrzywdzonego na bezpośrednie niebezpieczeństwo utraty życia albo ciężkiego uszczerbku na zdrowiu, tj. przestępstwa z art. 157 § 2 k.k. i art. 160 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. i za to wymierzył mu karę 3 miesięcy pozbawienia wolności,

2. na podstawie art. 69 § 1 k.k. oraz art. 70 § 1 k.k. warunkowo zawiesił wykonanie orzeczonej kary pozbawienia wolności na okres lat 2,

3. na podstawie art. 73 § 1 k.k. oddał oskarżonego w okresie próby pod dozór kuratora sądowego,

4. na podstawie art. 46 § 1 k.k. orzekł wobec oskarżonego środek kompensacyjny w postaci obowiązku zapłaty na rzecz pokrzywdzonego T. G. kwoty 200 złotych tytułem zadośćuczynienia za doznaną krzywdę,

5. Na podstawie art. 72 § 1 pkt 2 k.k. zobowiązał oskarżonego do przeproszenia na piśmie pokrzywdzonego T. G. w terminie miesiąca od uprawomocnienia się wyroku,

6. oskarżonego uznał za winnego wykroczenia z art. 124 § 1 k.w. popełnionego w ten sposób, że w dniu 04 sierpnia 2017 roku w P. przy ul. (...) poprzez zrzucenie z pierwszego piętra kamienicy telewizora kineskopowego marki P. (...) cali dokonał umyślnego uszkodzenia mienia w postaci zbitcia tylnej szyby oraz zarysowania powłoki lakierniczej pojazdu marki B. (...) o nr rej. (...), gdzie wartość strat wynosi 300 zł na szkodę T. G. i za wykroczenie to wymierzył mu grzywnę 200 zł,

7. na podstawie art. 82 § 3 k.p.s.w. zaliczył na poczet grzywny okres zatrzymania od dnia 04.08.2017 r. godz. 17:20 do dnia 05.08.2017 r. godz. 15:45, uznając grzywnę za wykonaną w całości,

8. na podstawie art. 124 § 4 k.w. orzekł wobec oskarżonego obowiązek zapłaty na rzecz pokrzywdzonego T. G. połowy równowartości wyrządzonej szkody tj. kwoty 150,00 zł,

9. rozstrzygnął w przedmiocie kosztów procesu, zwalniając oskarżonego od kosztów sądowych.

Powyższy wyrok w części pisemną **apelacją** zaskarżył **obrońca oskarżonego**, zarzucając:

1. obrazę przepisów postępowania mającą wpływ na treść orzeczenia, a mianowicie art. 400 k.p.k. poprzez jego nieprawidłowe zastosowanie, bowiem w zakresie czynów opisanych w części wstępnej wyroku, w niniejszej sprawie zachodzi zbieg idealny – w rozumieniu art. 10 § 1 k.w. – przestępstwa z art. 157 § 2 k.k. i z art. 160 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. z – odpowiednio – niszczeniem cudzej rzeczy z art. 124 § 1 k.w. i w konsekwencji skazanie oskarżonego tak za przestępstwo z art. 157 § 2 k.k. i z art. 160 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. jak i za wykroczenie z art. 124 § 1 k.w., podczas gdy możliwość orzekania o odpowiedzialności za wykroczenie w sądowym postępowaniu karnym, zainicjowanym zresztą aktem oskarżenia, a nie wnioskiem o ukaranie, jest ograniczona, dlatego też skazanie oskarżonego za wykroczenie było nieprawidłowe,

2. rażąco niewspółmierność kary 3 miesięcy pozbawienia wolności jak również oddanie oskarżonego w okresie próby pod dozór kuratora, w dalszej kolejności orzeczenie obowiązku naprawienia szkody wyrządzonym popełnionym przestępstwem oraz zobowiązanie oskarżonego do przeproszenia pokrzywdzonego na piśmie w terminie miesiąca od uprawomocnienia się wyroku, jako nieadekwatnych do celów kary i pozostałych zasad określonych w art. 53 § 1 k.k., art. 72 k.p.k., art. 73 k.p.k. i art. 46 k.k., w szczególności nie uwzględniając warunków osobistych sprawcy, w tym faktu, że oskarżony uprzednio nie był skazany za zarzucane mu przestępstwa.

Z uwagi na powyższe obrońca wniósł o:

1. zmianę zaskarżonego wyroku w zakresie dotyczącym skazania oskarżonego za przestępstwo z art. 157 § 2 k.k. i art. 160 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. poprzez wymierzenie kary grzywny w wysokości 20 stawek dziennych ustalając stawkę dzienną w wysokości 10 zł, w tym zaliczając na poczet orzeczonej kary okres zatrzymania od dnia 4 sierpnia 2017 r., godz. 17:20 do dnia 5 sierpnia 2017 r., godz. 15:45, uznając grzywnę za wykonaną w całości,

2. zmianę zaskarżonego wyroku poprzez wyeliminowanie pkt 6-8,

3. ewentualnie o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi I instancji do ponownego rozpoznania.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja okazała się niezasadna.

Na wstępie należy wskazać, że wniesienie środka odwoławczego, niezależnie od jego granic i zakresu, każdorazowo obliuguje Sąd odwoławczy do zbadania ewentualności wystąpienia uchybień, o jakich mowa w art. 439 k.p.k. i 440

k.p.k. W niniejszej sprawie Sąd Okręgowy nie stwierdził wskazanych tam wadliwości, osobnych zarzutów co do ich występowania nie formułował zresztą skarżący.

Odnosząc się do zarzutu z **pkt 1** wskazać należy, że analogiczna sytuacja procesowa była przedmiotem uchwały Sądu Najwyższego z dnia 24 maja 2005 r., I KZP 14/05, LEX nr 148688. W sprawie tej Sąd Okręgowy w trybie art. 441 § 1 k.p.k. zadał Sądowi Najwyższemu następujące pytanie: "Czy zawarty w art. 400 k.p.k. nakaz stosowania w dalszym toku postępowania przepisów Kodeksu postępowania w sprawach o wykroczenia w przypadku uznania, że czyn oskarżonego stanowi wykroczenie, ma zastosowanie w sytuacji, gdy w ramach jednego postępowania toczącego się przeciwko oskarżonemu, sąd pierwszej instancji w tym samym orzeczeniu jednocześnie uznał, że jeden z czynów zarzucanych oskarżonemu stanowi przestępstwo, a drugi czyn stanowi wykroczenie, zaś prokurator we wnoszonej na niekorzyść oskarżonego apelacji kwestionuje całość orzeczenia sądu pierwszej instancji, a tym samym oznacza, że należy stosować przed sądem drugiej instancji przepisy Kodeksu postępowania w sprawach o wykroczenia, co do czynu uznanego w wyroku Sądu pierwszej instancji za wykroczenie oraz przepisy Kodeksu postępowania karnego co do czynu uznanego w wyroku Sądu pierwszej instancji za przestępstwo, a w przypadku udzielenia odpowiedzi pozytywnej, czy oznacza to, iż sąd odwoławczy może wówczas rozpoznać te apelacje łącznie na jednej rozprawie odwoławczej, stosując jednocześnie obie procedury, ale orzekając - stosownie do przepisów art. 400 k.p.k. - w tym samym składzie tj. składzie określonym w art. 30 § 2 k.p.k., czy też sąd odwoławczy jest zobowiązany do wyłączenia sprawy o wykroczenie i sprawy o przestępstwa do odrębnego rozpoznania i stosując wtedy już rozłącznie przepisy Kodeksu postępowania w sprawach o wykroczenia i przepisy Kodeksu postępowania karnego, winien raz orzekać w składzie określonym w art. 14 § 1 pkt 4 k.p.w., a w drugim wypadku orzekać w składzie wynikającym z art. 30 § 2 k.p.k.".

Odpowiadając na powyższe pytanie Sąd Najwyższy stwierdził: „W postępowaniu odwoławczym, toczącym się na skutek zaskarżenia orzeczenia obejmującego zarówno czyn uznany za przestępstwo, jak i czyn zakwalifikowany przez sąd pierwszej instancji jako wykroczenie (art. 400 k.p.k.), sąd odwoławczy stosuje przepisy Kodeksu postępowania karnego.” W omawianej uchwale zauważono, że: „Nie tylko zasady logiki, ale i zasadę łącznego rozpoznania przewidzianą w art. 34 k.p.k. oraz w art. 11 § 1 k.p.s.w. naruszałoby prowadzenie postępowania odwoławczego po uprzednim wyłączeniu do odrębnego rozpoznania sprawy o wykroczenie, zwłaszcza wówczas gdy pomiędzy poszczególnymi czynami tej samej osoby istnieje ścisły związek przedmiotowy. [...]. Pogląd, że w takiej kategorii spraw głównym przedmiotem procesu pozostaje kwestia odpowiedzialności karnej oskarżonego (por. S. Waltoś: Proces karny. Zarys systemu, Warszawa 2003, s. 23 i n.) zasługuje na aprobatę. Orzeczenie w sprawie o wykroczenie, wydane w postępowaniu karnym z pominięciem przepisów Kodeksu postępowania w sprawach o wykroczenia, jest ponadto chronione treścią art. 439a k.p.k. (sam fakt stosowania procedury karnej nie stanowi powodu uchylecia takiego orzeczenia). Zasadne jest więc uznanie, że w wypadku, gdy postępowanie odwoławcze obejmuje orzeczenie zawierające rozstrzygnięcie dotyczące czynu stanowiącego przestępstwo i rozstrzygnięcie dotyczące czynu uznanego za wykroczenie, postępowanie to winno się toczyć zgodnie z przepisami jednej tylko procedury, właściwej dla głównego przedmiotu procesu karnego.”

Należy również podkreślić, że art. 439a k.p.k. [...] **wyłącza możliwość uchylecia wyroku z powodu naruszenia art. 400, tj. gdy sąd orzekł w sprawie o wykroczenie w postępowaniu karnym zamiast w postępowaniu wykroczeniowym. [...] obraza przepisu procesowego w postaci art. 400 nie może mieć wpływu na treść zaskarżonego wyroku, gdyż tylko z tego powodu orzeczenie nie podlega uchyleciu. Nie wchodzi też w grę ewentualna zmiana zaskarżonego wyroku z powodu naruszenia art. 400, gdyż z punktu widzenia treści art. 437 § 2 jest to sytuacja irrelevantna”** - Świecki Dariusz. Art. 439(a). W: Kodeks postępowania karnego. Tom II. Komentarz aktualizowany. System Informacji Prawnej LEX, 2019 i wskazana tam literatura.

Biorąc pod uwagę powyższe, oparcie przez skarżącego zarzutu z pkt 1 na podstawie naruszenia art. 400 k.p.k. nie mogło skutkować uchyleciem, czy choćby zmianą zaskarżonego wyroku, stąd też zarzut ten był niezasadny.

Jeśli intencją skarżącego było natomiast zasugerowanie, że w niniejszej sprawie skazanie sprawcy za wykroczenie wymaga uprzedniego wniesienia wniosku o ukaranie, a więc w sprawie brak jest skargi uprawnionego oskarżyciela

warunkującej możliwość orzekania w sprawie o wykroczenie, to przypomnieć należy, iż prokurator jest uprawnionym oskarżycielem także w sprawach o wykroczenia (art. 18§1 k.p.s.w.). Jeśli zresztą w toku przewodu sądowego okaże się, że czyn nie jest przestępstwem, ale w całości wykroczeniem (np. przy kradzieży zostanie ustalone, że wartość mienia uzasadnia kwalifikację czynu nie jako przestępstwa, a jako wykroczenia), to przecież nie ma wątpliwości, że akt oskarżenia jest równoważny z wnioskiem o ukaranie i pozwala na skazanie w tym samym procesie za wykroczenie. Identycznie wygląda sytuacja, gdy Sąd zmienia zarzut z pierwotnego zbiegu przepisów przewidujących odpowiedzialność za przestępstwo na zbieg odpowiedzialności za przestępstwo i wykroczenie – w ramach tego samego zarzutu, jak w niniejszej sprawie. Z brakiem skargi mielibyśmy do czynienia jedynie wtedy, gdyby chodziło o zachowanie w ogóle nie objęte zarzutem, ale będące w związku czasowym i przedmiotowym ze zdarzeniem – np. sprawca wypadku komunikacyjnego narusza swoim zachowaniem jeszcze jakieś inne zasady ruchu drogowego, które jednak nie miały znaczenia z punktu widzenia przyczyn wypadku (np. kierowca przekraczający prędkość, co było przyczyną wypadku, nie ma ważnego ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej) albo poza spowodowaniem u kogoś obrażeń w rozumieniu art. 177§1 k.k., powoduje jeszcze u innej osoby obrażenia tzw. lekkie, które uzasadniałyby odpowiedzialność z art. 86§1 k.w. – w takiej sytuacji Sąd, który w ramach przewodu sądowego stwierdziłby, że czyn oskarżonego będący przestępstwem wyczerpuje także znamiona wykroczeń, nie mógłby w ramach procesu karnego samodzielnie orzec o odpowiedzialności oskarżonego także za te wykroczenia. W niniejszej sprawie sytuacja taka nie ma miejsca, bowiem zarzut uszkodzenia mienia był od początku objęty skargą podmiotu, który pozostaje uprawnionym oskarżycielem bez względu na to, czy zarzut ten potwierdzi się jako przestępny, czy jedynie jako wykroczeniowy.

Następnie, odnosząc się do **zarzutu nr 2**, wskazać należy, że zarzut rażącej niewspółmierności kary (dotyczy to również innych środków), jako zarzut z kategorii ocen, można zasadnie podnosić wówczas, gdy „kara, jakkolwiek mieści się w granicach ustawowego zagrożenia, nie uwzględnia w sposób właściwy zarówno okoliczności popełnienia przestępstwa, jak i osobowości sprawcy, innymi słowy - gdy w społecznym odczuciu jest karą niesprawiedliwą” (wyrok SN z dnia 11 kwietnia 1985 r., V KRN 178/85, OSNKW 1985, nr 7-8, poz. 60). Niewspółmierność zachodzi zatem wówczas, gdy suma zastosowanych kar i innych środków, wymierzonych za przypisane przestępstwo, nie odzwierciedla należyście stopnia szkodliwości społecznej czynu i nie uwzględnia w wystarczającej mierze celów kary (wyrok SN z dnia 30 listopada 1990 r., Wr 363/90, OSNKW 1991, nr 7-9, poz. 39). Nie chodzi przy tym o każdą ewentualną różnicę co do jej wymiaru, ale o „różnicę ocen tak zasadniczej natury, iż karę dotychczas wymierzoną nazwać można byłoby - również w potocznym znaczeniu tego słowa - "rażąco" niewspółmierną, to jest niewspółmierną w stopniu nie dającym się wręcz zaakceptować” (wyrok SN z dnia 2 lutego 1995 r., II KRN 198/94, LEX nr 20739). Chodzi natomiast o „znaczną, wyraźną i oczywistą, a więc niedającą się zaakceptować dysproporcję między karą wymierzoną a karą sprawiedliwą (zasłużoną)” (zob. wyrok SN z dnia 22 października 2007 r., SNO 75/07, LEX nr 569073) czy jeszcze inaczej taką, której dysproporcja jest wyraźna, bijąca w oczy czy oślepiająca (zob. wyrok SA w Krakowie z dnia 28 maja 2010 r., II AKa 82/10, LEX nr 621421).

W realiach niniejszej sprawy w związku z tym stwierdzić wypada, iż Sąd Rejonowy przy ferowaniu kary za przestępstwo, kary za wykroczenie, środków kompensacyjnych, środków probacyjnych oraz innych rozstrzygnięć odwołał się do ustawowych dyrektyw wymiaru kary oraz ustalił katalog okoliczności zarówno obciążających, jak i łagodzących w odniesieniu do oskarżonego. Apelacja nie zawiera żadnych rzeczowych zarzutów niekompletności, czy wadliwości tego katalogu, jest ona czysto polemiczna. Nie sposób w szczególności podzielić poglądu skarżącego, że Sąd Rejonowy nie wziął pod uwagę wcześniejszej niekaralności oskarżonego, tym bardziej, iż na fakt ten wprost wskazał w uzasadnieniu (s. 5). Co najwyżej można by tu postawić Sądowi zarzut niedostatecznego uwzględnienia wcześniejszej niekaralności oskarżonego przy wymiarze kary (i innych środków), jednakże zarzut taki również należy rozpatrywać przez pryzmat ewentualności niewspółmiernie surowej kary, która to ewentualność, biorąc pod uwagę stopień zagrożenia dla pokrzywdzonego, który uniknął ciężkich obrażeń i być może śmierci jedynie wskutek ostrzeżenia go przez osobę postronną, z pewnością nie zaistniała.

Tym samym ww. kary, nawiązka i środki probacyjne stanowią trafną prawnokarną reakcję na inkryminowane czyny i nie ma żadnych powodów, by je w jakikolwiek sposób łagodzić w postępowaniu odwoławczym. Tylko bowiem

taka reakcja może być uznana za adekwatną do zawinienia R. W. i społecznej szkodliwości jego czynów, tylko takie oddziaływanie zapewnia też należyłą realizację dyrektyw wymiaru kary.

Wobec powyższego Sąd Okręgowy rozstrzygnął jak w pkt I wyroku, **utrzymując w mocy zaskarżone orzeczenie.**

O **kosztach pomocy prawnej udzielonej oskarżonemu z urzędu** Sąd Okręgowy orzekł jak w pkt II wyroku, na podstawie art. 29 ust. 2 ustawy-prawo o adwokaturze § 4 ust. 3 i § 17 ust. 2 pkt 4 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 3 października 2016 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu.

O **kosztach sądowych za postępowanie odwoławcze** Sąd Okręgowy orzekł jak w pkt III, na podstawie art. 634 k.p.k. w zw. z art. 624 § 1 k.p.k., zwalniając oskarżonego z od obowiązkowej zapłaty na rzecz Skarbu Państwa tych należności z uwagi na jego trudną sytuację majątkową.

SSO Piotr Gerke